

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2016 r

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Nowicka de Poraj
Sędziowie:	SSA Teresa Rak SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2016 r. w Krakowie na rozprawie
sprawy z powództwa Skarbu Państwa – Naczelnika (...) K. i Naczelnika (...)w Z.
przeciwko (...) J. P.- (...) spółce komandytowej w S.
o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne
na skutek apelacji strony pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 15 listopada 2013 r. sygn. akt I C 1473/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa- (...)kwotę 9 000zł (dziewięć tysięcy złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

SSA Teresa Rak SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Sławomir Jamróg

Sygn. akt I ACa 499/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 listopada 2013r. wydanym w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – Naczelnika (...) K. i Naczelnika (...) w Z. przeciwko (...) J. P.- (...) spółka komandytowa (sygn. akt I ACa 838/14), Sąd Okręgowy w Krakowie uznał za bezskuteczną w stosunku do strony powodowej umowę sprzedaży zawartą w dniu 24 stycznia 2012r. w Kancelarii Notarialnej w K. przy (...) (...)przed notariuszem M. S., repertorium A Nr(...) na podstawie której (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. sprzedała powódce (...) J. P.- (...) spółka komandytowa w S., nieruchomość położoną w Z., stanowiącą działkę nr(...), o powierzchni 0,0883ha, objętą księgą wieczystą nr (...), za

cenę 1 300 000zł. oraz umowę sprzedaży zawartą w dniu 8 marca 2012 r. w Kancelarii Notarialnej w K. przy (...) (...)przed notariuszem M. S., repertorium A Nr (...)na podstawie której (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. sprzedała powódce (...) J. P.- (...) spółka komandytowa w S., nieruchomość położoną w Z., utworzoną z parceli l. kat. (...), o powierzchni 0,0020ha, objętą księgą wieczystą nr (...), za cenę 1 000zł., celem zaspokojenia wierzytelności powoda przysługujących mu wobec (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., wynikających z tytułów wykonawczych wystawionych przez Naczelnika (...) K. pod numerami: SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...) oraz tytułów wykonawczych wystawionych przez Naczelnika(...)w Z. pod numerami: SM (...) SM (...), SM (...). Ponadto sąd zasądził od pozwanej (...) J. P.- (...) spółka komandytowa w S. na rzecz Skarbu Państwa –(...)kwotę 7 200zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego i nakazał pobrać od pozwanej (...) J. P.- (...) spółka komandytowa w S. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 65 050zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, od której powód był zwolniony.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiło ustalenie, że

- Naczelnik (...) K., oraz Naczelnik (...)w Z. wystawili tytuły wykonawcze przeciwko (...) sp. z o.o. w K. na łączną kwotę 2 729 005,60zł. Na podstawie tych tytułów została wszczęta egzekucja przeciwko Spółce (...).
- Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w N.zawiadomił pismem z dnia 22 grudnia 2011r. wierzyciela Naczelnika (...)K. o stanie egzekucji prowadzonej przeciwko (...) sp. z o.o. w K.. Komornik przedstawił czynności, które były podejmowane w toku egzekucji informując, że nie przyniosły one oczekiwanych skutków i obecnie postępowanie egzekucyjne jest całkowicie bezskuteczne.
- Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Z. w dniu 27 maja 2013r. dokonał obwieszczenia o pierwszej licytacji nieruchomości położonej w Z., stanowiącej lokal mieszkalny, objętej Księga Wieczystą (...), należącej do dłużnika (...) sp. z o.o. w K.. Lokal będący przedmiotem licytacji został oszacowany na kwotę 398 084zł.
- w dniu 24 stycznia 2012r. pomiędzy (...) sp. z o.o. w K. a (...) J. P.- (...) spółka komandytowa w S. została zawarta umowa sprzedaży, na podstawie której spółka (...) nabyła do spółki (...) nieruchomość położoną w Z.utworzoną z działki nr(...) o pow. 0,0883ha za cenę 1 300 000zł. Zgodnie z umową zapłata ceny miała być dokonana przelewem na rachunek bankowy wskazany przez (...) w dziesięciu ratach po 130 000zł począwszy od lutego 2012 r. Działający za spółkę (...) oświadczył, że stan zadłużenia spółki wobec (...) Bank (...) SA w W. zabezpieczonego hipoteką umowną łączną kaucyjną do kwoty 2 440 000zł wynosi około 782 271,27 zł., stan zadłużenia spółki wobec Zakładu (...)Oddział w N. zabezpieczonej hipoteką przymusową zwykłą w kwocie 166 058zł na dzień dzisiejszy wynosi około 160 000zł., wierzytelność I. D. (1) i I. D. (2) zabezpieczonej hipoteką kaucyjną do kwoty 1 690 000zł została uregulowana, wierzytelność M. K. zabezpieczona hipoteką kaucyjną do kwoty 1 690 000zł została uregulowana.
- w dniu 8 marca 2012r. pomiędzy (...) sp. z o.o. w K. a (...) J. P.- (...) spółka komandytowa w S. została zawarta umowa sprzedaży, na podstawie której spółka (...) nabyła do spółki (...) nieruchomość położoną w Z. utworzoną z parceli l. kat. (...) o pow. 0,0020ha za cenę 1 000zł. Odbiór ceny został potwierdzony w akcie notarialnym. Działający za spółkę (...) oświadczył, że stan zadłużenia spółki wobec (...) Bank (...) SA w W. zabezpieczonego hipoteką umowną łączną kaucyjną do kwoty 2 440 000zł wynosi około 782 271,27zł., stan zadłużenia spółki wobec Zakładu (...)Oddział w N. zabezpieczonej hipoteką przymusową zwykłą w kwocie 166 058zł, na dzień dzisiejszy wynosi około 160 000zł., wierzytelność I. D. (1) i I. D. (2) zabezpieczonej hipoteką kaucyjną do kwoty 1 690 000zł została uregulowana, wierzytelność M. K. zabezpieczona hipoteką kaucyjną do kwoty 1 452 950zł została uregulowana. A. K. działający za firmę (...) sp. z o.o. w K. oświadczył, że spółka w terminie do dnia 31 grudnia 2013r. spłaci zadłużenia wobec wszystkich wierzycieli na rzecz których w dziale(...)Księgi wieczystej nr (...) wpisane są hipoteki szczegółowo opisane w akcie notarialnym i zobowiązał się w imieniu spółki (...) do przekazania spółce (...) stosownych dokumentów wydanych przez wierzycieli, a umożliwiających wykreślenie hipotek

wpisanych w dziale (...) księgi wieczystej nr (...) oraz do pokrycia opłat sądowych za wykreślenie przedmiotowych hipotek.

- (...) sp. z o.o. w K. był J. B.. w chwili sporządzenia umów sprzedaży nieruchomości położonych w Z. na rzecz pozwanej. J. B. był również (...) spółki (...), był jednocześnie komplementariuszem, któremu przysługiwało prawo reprezentowania spółki.
- w dniu 30 stycznia 2012r. Spółka (...), w imieniu której działał jej prezes A. K. i Spółka (...), w imieniu której działał jej prezes J. B. zawarli umowę, na podstawie której Spółka (...) zobowiązała się uiszczać zobowiązania ciężące na Spółce (...) wedle wskazania prezesa tej spółki do momentu zaspokojenia całości zobowiązania względem Spółki (...) wynikającego z umowy sprzedaży z dnia 24 stycznia 2012r. rep. A (...)
- zgodnie z umową pozwana uiszczała z ceny sprzedaży za przedmiotowe działki na rzecz R. W. (1) - 45 000zł, (...) SA – 386 842,81zł., PPHU (...) – 256 000zł, A. S. – 24 000zł, R. W. (2) 12 400zł, Zakładu Usług (...) – 6 640zł, Biura Usług (...) 28 320zł, Komornika S. przy Sądzie Rejonowym w D.– 266 279,27zł.

W dalszej części pisemnego uzasadnienia sąd pierwszej instancji wskazał, że:

- pominął dalsze dowody zgłoszone przez pozwanego. Po pierwsze pozwana została wezwana do zgłoszenia twierdzeń i dowodów w terminie 2 tygodni pod rygorem ich pominięcia. Wezwanie to pozwana odebrała w dniu 17 września 2012 r. i złożyła w terminie odpowiedź na pozew. W załączniku do protokołu wskazując kolejne dowody nie powołała się na okoliczności, które uniemożliwiły pozwanej zgłoszenia dowodów w odpowiedzi na pozew
- po drugie dowody wskazane w załączniku do protokołu nie przyczyniały się do rozstrzygnięcia sprawy. Okoliczności istotne były już udowodnione dołączonymi dokumentami, które nie były kwestionowane przez powoda. Zatem zbędny był dowód z przesłuchania świadków na okoliczność, że pozwana dokonywała zapłaty ceny sprzedaży na rzecz wierzycieli Spółki (...), gdyż to wynikało z dołączonych do odpowiedzi na pozew dowodów wpłaty lub przelewów. Zbędny był również dowód na okoliczność wartości rynkowej przedmiotowej nieruchomości, skoro nieruchomość została sprzedana za kwotę 1 301 000 zł., taką kwotą dysponowała Spółka (...) częściowo zaspokajając z ceny nieruchomości swoich dłużników, jednakże nie powoda, co było bezsporne.

W swoich rozważaniach prawnych sąd okręgowy uznał, że zostały spełnione przesłanki z art. 527§1 i 2 k.c. uzasadniające uwzględnienie powództwa.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji:

- powodowi przysługują wierzytelności w stosunku do Spółki (...) stwierdzone tytułami wykonawczymi wydanymi przez Naczelnika (...) K. oraz Naczelnika (...) w Z.. Do pozwu zostały dołączone kserokopie tytułów wykonawczych, na podstawie których Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym najpierw w N., a obecnie w Z. prowadzi postępowanie egzekucyjne przeciwko Spółce (...).
- pomiędzy pozwaną a dłużnikiem powoda zostały zawarte dwie umowy sprzedaży, których akty notarialne powód dołączył do pozwu. Zaskarżone czynności prawne zostały dokonane przez dłużnika z osobą trzecią, czyli pozwanym
- okoliczności sprawy wskazują, że doszło do pokrzywdzenia wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika. Przedmiotowe nieruchomości zostały sprzedane za łączną kwotę 1 301 000zł. Uzyskanie przez dłużnika ekwiwalentu rozporządzenia majątkowego od osoby trzeciej nie eliminuje stanu pokrzywdzenia wierzyciela, jeżeli nie miał on możliwości uzyskania zaspokojenia chronionej wierzytelności z tego ekwiwalentu (świadczenia wzajemnego osoby trzeciej). Spółka (...) rozporządziła uzyskaną kwotą ze sprzedaży w taki sposób, że powód nie otrzymał żadnej sumy pieniężnej. Pozwana w porozumieniu z (...) z ceny sprzedaży zaspokajała wierzycieli Spółki (...) według jej wskazań. Wśród wierzycieli był Bank (...) SA, który miał wpisaną hipotekę

umowną łączną kaucyjną w księgach wieczystych obu nieruchomości, a więc któremu przysługuje w podziale sumy uzyskanej z egzekucji sądowej pierwszeństwo zaspokojenia, ale także takie wierzytelności, które z takiego pierwszeństwa nie korzystały. Na rzecz Banku (...) SA została zapłacona kwota 386 842,81zł. Z ceny sprzedaży (...) zamierzała zaspokoić wierzytelność (...) w wysokości 166 058zł. również zabezpieczonych wpisem hipoteki. Pozostała zatem cena została przeznaczona na zapłatę należności nieuprzywilejowanych. Pominięcie powoda w zapłacie choćby części jego wierzytelności, po spłacie wierzytelności uprzywilejowanych sprawia, iż dochodzi do jego pokrzywdzenia.

- dokonując zaskarżonych czynności dłużnik (...) czynił to ze świadomością pokrzywdzenia powoda. Wierzytelności powoda są wymagalne od kilku lat, powstały w okresie lat 2006 – 2012, od dłuższego czasu powód prowadzi egzekucję przeciwko (...), która jak się okazuje jest praktycznie bezskuteczna, na co wskazują pisma Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w N.z dnia 22 grudnia 2012r. Sytuacji tej nie zmieni skuteczna sprzedaż licytacyjna lokalu mieszkalnego (...) oszacowanego na kwotę 398094 zł, prowadzona przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Z.z uwagi na milionowe wierzytelności powoda.
- Nie jest zasadny zarzut pozwanej, że powód nie uzyskałby zaspokojenia wierzytelności. Co prawda w księgach wieczystych nieruchomości objętych zaskarżonymi umowami sprzedaży wpisane są hipoteki, ale znaczna część z nich wygasła lecz nie została wykreślona. Wynika to z oświadczenia Prezesa Spółki (...) zawartego w obu aktach notarialnych umowy sprzedaży z dnia 24 stycznia 2012r. i z dnia 8 marca 2012r., w którym podał, że na chwilę sporządzenia obu umów pozostały wierzytelności w wysokości 782 271,37 zł. wobec (...) SA oraz w wysokości 166 000zł. wobec (...) Oddział w N., a więc łącznie 948 271, 37 zł., natomiast cena uzyskana ze sprzedaży wyniosła 1 301 000zł. To wskazuje, że doszło do pokrzywdzenia powoda, gdyż powód mógłby zaspokoić się z pozostałej części ceny, gdyby nie inne jej przeznaczenie dokonane przez dłużnika Spółkę (...).
- osoby reprezentujące pozwaną spółkę, jak również dłużnika powoda spółkę (...) mieli pełną świadomość jaki jest stan zadłużenia (...) co do wierzytelności zabezpieczonych wpisami hipotecznymi, w momencie przystąpienia do zawarcia umów sprzedaży. Z logicznego punktu widzenia mało prawdopodobne jest, aby pozwana nabywała nieruchomość obciążoną wysokimi hipotekami. Słusznie zwraca uwagę powód, że R. L. prowadzący doradztwo podatkowe i księgowości oraz składający deklaracje (...) Spółki (...) do Urzędu Skarbowego i korespondujący z tym Urzędem w 2011 r., a następnie działający za Spółkę (...) przy zawieraniu umów sprzedaży z dnia 24 stycznia 2012r. i z dnia 8 marca 2012r. miał pełną wiedzę i świadomość, tego które z wierzytelności były spłacone, a które (...) nie spłaciła. R. L. jako prowadzący finanse (...) miał z pewnością pełny dostęp do dokumentów finansowych. Również stan finansowy (...), w tym jej zadłużenie, musiał być znany J. B., który był (...) Spółki (...), a także prezesem tej spółki, jak również (...) Spółki (...) i jej komplementariuszem reprezentującym spółkę.
- wbrew stanowisku powoda, w sprawie nie znajduje zastosowanie art.529 k.c., gdyż przedmiotowa nieruchomość została sprzedana, natomiast art.529 k.c. dotyczy czynności prawnej będącej darowizną.
- przedstawiciele Spółki (...) mieli świadomość tego, że egzekucja należności powoda prowadzona z jej majątku jest bezskuteczna, a mimo tego nie przeznaczyli, żadnych kwot uzyskanych z ceny sprzedaży przedmiotowych nieruchomości na spłatę zadłużenia wobec powoda. Wiedząc również o tym jakie wierzytelności zabezpieczone hipotekami zostały spłacone mieli świadomość, że dokonane czynności – umowy sprzedaży prowadzą do pokrzywdzenia wierzyciela Skarbu Państwa – Naczelnika (...) K., Naczelnika (...)w Z.. Ponadto (...) spłacała z ceny sprzedaży również takie należności, które nie były zabezpieczone hipotekami.
- pozwana wskutek zaskarżonej czynności uzyskała korzyść majątkową. Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, wystarczy wykazanie, że na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz lub prawo, albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli. Korzyść majątkową, w rozumieniu art.527 §1 k.c. osoba trzecia uzyskuje także wtedy, gdy płaci za rzecz nabytą od dłużnika cenę odpowiadającą wartości rynkowej tej rzeczy. Korzyścią majątkową w rozumieniu art.527 k.c. jest nabycie przez osobę trzecią prawa

majątkowego, przedstawiającego pewną wartość, przy czym drugorzędne znaczenie ma cena nabycia. Pozwana uzyskała korzyść majątkową bowiem nabyła nieruchomości stanowiącą konkretną wartość majątkową.

- do uwzględnienia skargi paulińskiej konieczne jest wykazanie, że osoba trzecia wiedziała, że dłużnik dokonał czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela lub nie dochowała należytej staranności, aby o tym się dowiedzieć.
- powód podniósł, iż w sprawie znajduje zastosowanie art.527 §3 k.c. stanowiący podstawę domniemania świadomości pozwanej spółki, krzywdzącego charakteru dokonanych czynności prawnych, gdyż powiązania personalne pomiędzy zbywcą a nabywcą wynikają z odpisów z Krajowego Rejestru Sądowego. Przepis ten nie określa co należy rozumieć pod pojęciem stosunku bliskości. Ustawodawca nie dokonał takiego wyliczenia. Należałoby uznać, że w art.527 §3 k.c. chodzi o osoby pozostające w takim stosunku, który uzasadnia przyjęcie, że jedna z nich jest w posiadaniu informacji o aktualnej sytuacji majątkowej drugiej, że osobą bliską dłużnika jest ten kto z jakiegoś powodu ma prawo liczyć na szczególne względy dłużnika. Jednakże o istnieniu bliskości rozstrzygają w każdym przypadku okoliczności faktyczne sprawy wskazujące na rodzaj relacji między tymi osobami. J. B. był (...) Spółki (...), a także pozwanej Spółki (...) i jednocześnie komplementariuszem reprezentującym pozwaną Spółkę. Takie powiązania J. B. z obiema spółkami wskazują, że miał on wiedzę o tym, że Spółka (...) działała na szkodę wierzycieli, w tym powoda. Abstrahując od tego, czy w tej sprawie znajduje zastosowanie domniemanie wynikające z art.527 §3 k.c., nie da się wyciągnąć innego wniosku niż takiego, że J. B. wiedział, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Decyzję o zakupieniu przedmiotowych nieruchomości w imieniu pozwanej spółki niewątpliwie podejmował reprezentujący Spółkę (...), który udzielał pełnomocnictw R. L. do zawarcia umów sprzedaży w imieniu pozwanej spółki, posiadającemu wiedzę o wierzytelnościach powoda wobec (...) z racji zajmowania się sprawami (...) Spółki (...) w 2011r. i prowadzenia korespondencji z Urzędem (...).Zatem w pełni uprawnione było przyjęcie istnienia wiedzy osoby trzeciej o pokrzywdzeniu wierzycieli w skutek dokonanych czynności prawnych –zaskarżonych umów sprzedaży. Z pewnością swoją wiedzą J. B. obejmował istnienie i wysokość wierzytelności zabezpieczonych hipotekami na rzecz Banku (...), a także, czy i jakie wierzytelności zabezpieczone hipotekami zostały spłacone. Gdyby tak nie było, to brak jakichkolwiek logicznych, racjonalnych przesłanek do tego, aby pozwana zdecydowała się nabyć nieruchomości obciążone hipotekami przewyższającymi ich wartość.
- zaskarżone czynności doprowadziły do pokrzywdzenia powoda, gdyż niewypłacalność dłużnika Spółki (...) co najmniej zwiększyła się i dłużnik stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Powód bowiem mógł liczyć na zaspokojenie przynajmniej kwotą ponad 350 000 zł., po zaspokojeniu wierzytelności zabezpieczonych wpisem hipoteki .

Jako podstawę orzeczenia o kosztach procesu Sąd powołał art.98 k.p.c. i §6 pkt7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. 2013, poz.461, j.t.) w zw. z art.99 k.p.c. a także art.113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr90, poz.594) w zw. z art.98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana spółka zaskarżając go w całości zarzucając mu niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy na skutek naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj. art.207 §6 w zw. z art.217 §2 k.p.c. w zw. z art.227 k.p.c. w zw. z art.248 §1 k.p.c. w zw. z art.249 §1 k.p.c. i art.208 §1 pkt5 k.p.c. poprzez pominięcie wniosków dowodowych strony pozwanej zawartych w odpowiedzi na pozew oraz w pkt IV-XV załącznika strony pozwanej do protokołu rozprawy z 06 listopada 2013r. Drugim zgłoszonym zarzutem było naruszenie art.207 §6 k.p.c. w zw. z art.217 §2 k.p.c. w zw. z art.227 k.p.c. w zw. z art.278 §1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie wniosku strony pozwanej o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości na okoliczność rynkowej

wartości przedmiotowych nieruchomości. Zarzut trzeci dotyczył naruszenia art.227 k.p.c. w zw. z art.278 §1 k.p.c. oraz art.232 k.p.c. poprzez zaniechanie przeprowadzenia z urzędu dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości na okoliczność rynkowej wartości przedmiotowych nieruchomości. Zarzut czwarty oparty był na naruszeniu art.244 §1 k.p.c. w zw. z art.2§2 ustawy z dnia 14 lutego 2001r. – Prawo o notariacie poprzez przyjęcie, że złożone do aktów notarialnych oświadczenie prezesa zarządu (...) o braku obciążenia nieruchomości hipoteką do kwoty 1 690 000zł na rzecz I. i I. D. (2) korzysta z domniemania zgodności z prawdą. W piątym zarzucie powołano się na naruszenie art.316 §2 k.p.c. w zw. z art.227 k.p.c. poprzez odmowę otwarcia na nowo zamkniętej rozprawy przez sąd pierwszej instancji pomimo tego, że po zamknięciu ujawniła się istotna dla rozstrzygnięcia okoliczność w postaci złożenia przez Prezesa Zarządu (...) w dniu 12 listopada 2013r. oświadczenia z którego wynika, że hipoteka łączna do kwoty 1 690 000zł na rzecz I. i I. D. (3) nie wygasła. Zdaniem skarżącego w/w uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy ponieważ skutkowały nieustaleniem przez sąd okręgowy czy wierzyciel w wyniku kwestionowanych czynności prawnych dłużnika rzeczywiście został pokrzywdzony, a więc czy przed zawarciem umów miał jakąkolwiek szansę zaspokojenia się z nieruchomości skoro były one obciążone hipotekami do łącznej kwoty 4 296 058zł a cena sprzedaży nieruchomości wynosiła 1 301 000zł, a wierzytelność powoda nie była zabezpieczona hipoteką na przedmiotowych nieruchomościach.

Ponadto w apelacji zarzucono sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy. W tym zakresie zarzucono wadliwe zaniechanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, co skutkowało przyjęciem, że wierzytelności podlegające ochronie paulińskiej opiewały łącznie na kwotę 2 729 005,60zł oraz że obejmują one wierzytelności powstałe w latach 2006-2012r. podczas gdy wystawione tytuły obejmują kwotę 681 083,90zł i obejmują wierzytelności powstałe w latach 2007-2011r. Drugi z zarzutów dotyczy naruszenia art.233 k.p.c. w zw. z art.229 k.p.c. poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i pominięcie przyznania stroną powodową faktu zapłaty przez pozwaną spółkę ceny sprzedaży w wysokości wynikającej z potwierdzeń wpłat i przelewów.

Dodatkowo skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a to art.321 k.p.c. polegające na wydaniu rozstrzygnięcia wykraczającego ponad żądanie strony powodowej poprzez wymienienie w sentencji orzeczenia jako wierzytelności podlegających ochronie m.in. tytułów wykonawczych nr SM (...), SM (...), SM (...) podczas gdy kwoty wymienione w tych tytułach zostały skorygowane, co prowadzi do wniosku, że sąd udzielił ochrony wierzytelności powoda w wysokości wyższej niż ta, której domagał się powód. Skarżący zarzucił również naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art.328 §2 k.p.c. polegające na sporządzeniu uzasadnienia przy braku jednoznacznego wskazania okoliczności faktycznych przyjętych przez sąd za podstawę rozstrzygnięcia oraz przyjęcia lub braku przyjęcia, że nieruchomości obciążone są hipoteką do kwoty 1 690 000zł. Dodatkowo sąd zaniechał przedstawienia w jaki sposób sąd ustalił kwotę 2 729 005,60zł jako łączną kwotę wierzytelności powoda skoro z tytułów wykonawczych wynika kwota kilkukrotnie niższa oraz nie wyjaśnił dlaczego zostały pominięte dowody strony pozwanej o których dopuszczenie wniosła w odpowiedzi na pozew.

Strona pozwana we wniesionej apelacji podniosła zarzuty naruszenia prawa materialnego. W tym zakresie powołano przepis art.3 ust.1 ustawy z 06 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece w zw. z art.234 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i nieuwzględnienie związania przez sąd domniemaniem zgodności z rzeczywistym stanem prawnym wpisów w księgach wieczystych przedmiotowych nieruchomości tj. hipoteki na rzecz I. i I. D. (3), a to doprowadziło do dokonania błędnej oceny przez sąd szans powoda na zaspokojenie się z w/w nieruchomości. Nadto zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art.527 §1 w zw. z art.532 k.c. w zw. z art.325 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie w/w przepisów polegające na zaniechaniu określenia w sentencji wyroku wysokości wierzytelności pieniężnej strony powodowej wobec dłużnika, która ma korzystać z ochrony na mocy wyroku. Skarżący powołał się również na naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art.527 §1 i 2 k.c. poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że w sytuacji gdy dłużnik sprzedaje składnik swojego majątku i uzyskuje w zamian świadczenie ekwiwalentne, które przeznacza w całości na zaspokojenie swoich wymagalnych i egzekwowlalnych wierzytelności, dochodzi do pokrzywdzenia wierzycieli w rozumieniu art.527 §1 i 2 k.c. wskutek sprzedaży tego składnika majątkowego. W zakresie

naruszenia tego przepisu powołano się również na to, że sąd powinien przyjąć, że do pokrzywdzenia powoda nie doszło skoro wierzytelność, której ochrony domaga się powód nie jest uprzywilejowana, a zostanie zaspokojona w dużej części z innego składnika majątku tj. nieruchomości położonej w Z., a nadto nadal może zostać zaspokojona w części z ceny sprzedaży należnej dłużnikowi od (...), która jeszcze nie została uiszczona. Nadto sąd miał błędnie przyjąć, że (...) działała z pokrzywdzeniem wierzycieli podczas gdy działała ona z zamiarem uniknięcia egzekucyjnej sprzedaży przedmiotowych nieruchomości. Nadto nie można zadaniem apelującego przyjąć aby pozwana działała ze świadomością, że dłużnik działa z pokrzywdzeniem wierzycieli bowiem uzyskana ze sprzedaży cena miała zostać przez pozwaną przekazana na spłatę wierzytelności dłużnika, w tym wierzytelności hipotecznych oraz innych wymaganych wierzytelności. Sąd miał niewłaściwie zastosować art.527 §1 k.c. w zw. z art.532 k.c. gdyż orzekł o bezskuteczności w stosunku do powoda w całości obu umów sprzedaży podczas gdy przesłanki skargi pauliańskiej w stosunku do umowy sprzedaży nieruchomości nr 2 w ogóle nie są spełnione, zaś aby przywrócić powodowi możliwość zaspokojenia się wystarczające było uznanie za bezskuteczną umowy sprzedaży nieruchomości nr 1 i to tylko w części, nie zaś w całości.

Ponadto apelujący wniósł o rozpoznanie w trybie art.380 k.p.c. postanowienia sądu z dnia 06 listopada 2013r. w którym sąd pierwszej instancji pominął wnioski dowodowe zgłoszone przez stronę pozwaną w pkt (...)załącznika do protokołu rozprawy oraz w odpowiedzi na pozew oraz dopuszczeniu dowodów zgłoszonych w/w pismach oraz dodatkowych zgłoszonych w apelacji.

Powołując się na powyższe zarzuty, strona pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania albowiem wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania apelacyjnego.

Strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i o zasądzenie od strony pozwanej kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 1 października 2014r. sygn.. akt I ACa 838/14 Sąd Apelacyjny w Krakowie zmienił zaskarżone orzeczenie i oddalił powództwo zasądzając od strony powodowej na rzecz stron y pozwanej zwrot kosztów procesu za obie instancję. Podstawę tego orzeczenia stanowiło ustalenie, że wierzytelności zabezpieczone hipoteką wyprzedzały wierzytelności strony powodowej. Strona powodowa nie uzyskalaby zaspokojenia ani w całości ani w części. Wynikało to z faktu, że w księgach wieczystych wpisane były hipoteki na rzecz I. i I. D. (2) ma sumę 1690000zł tytułem zwrotu zaliczki na poczet ceny sprzedaży nieruchomości będącej przedmiotem umowy z dnia 15 października 2007r. Rap. A Nr (...). Sąd Apelacyjny dopuścił przy tym dowód z odpisu wyroku wydanego w sprawie I C 730/14 w której Sąd Okręgowy w Nowym Sączu zasądził od dłużnika na rzecz małżonków D. kwotę 1090200 zł z ustawowymi odsetkami. Ponadto Sąd Apelacyjny ustalił, że z ceny nabycia zostały spłacone wierzytelności w tym wierzytelności zabezpieczone hipoteką.

Wyrok z dnia 1 października 2014r został na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej uchylony przez Sąd Najwyższy i sprawa została przekazana do tut. Sądu do ponownego rozpoznania. Sąd Najwyższy wskazał, że błędem było poczynienie ustaleń na podstawie nieprawomocnego wyroku co do wierzytelności przysługujących małżonkom D. a ustalenie to dodatkowo stoi w sprzeczności z oświadczeniem przedstawiciela zbywcy zapewniającym, że wierzytelność ta została spłacona. Z uwagi na ówczesną treść art. 105 ukwł istnienie wierzytelności podlegało regule ciężaru dowodu z art. 6 k.c. Ponadto z treści wyroku wydanego w sprawie I C 730/14 wynikało, że pozwanymi w tamtej sprawie byli dwaj dłużnicy a wierzyciele D. mogli skierować egzekucje przeciwko innym wierzycielom stąd przedwczesny był wniosek skutkujący oddaleniem powództwa, że powodowie nie mieli szans na zaspokojenie.

Rozpoznając ponownie apelację Sąd Apelacyjny w zasadzie uznał za własne ustalenia Sadu Okręgowego z tym, że uściślił, że w chwili zawarcia umów zadłużenie z tytułu wierzytelności zabezpieczonych hipoteką wynosiło łącznie 942271,27zł. Natomiast wierzytelności strony powodowej wraz z odsetkami wynikającymi z tytułów wykonawczych wystawionych przez Naczelnika (...) K. pod numerami: SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...), SM (...) wynosiły łącznie 295619,50zł. Wierzytelności strony powodowej wraz z odsetkami wynikającymi tytułów wykonawczych

wystawionych przez Naczelnika (...) w Z. pod numerami: SM (...) SM (...), SM (...) wynosiły łącznie 526985,10zł. Łącznie więc suma tych wierzytelności wraz z odsetkami przy uwzględnieniu korekt dotyczących zaspokojenia wierzytelności wynikających z tytułów wykonawczych nr SM (...), SM (...), SM (...) wynosiła wówczas 822604,60zł. Częściowo zasadny jest więc zarzut strony pozwanej, co jednak nie zmienia prawidłowości rozstrzygnięcia albowiem niewątpliwie stronie powodowej przysługiwała wierzytelność i doszło do pokrzywdzenia wierzyciela na skutek zakwestionowanej czynności. W braku twierdzeń o dalszej spłacie na chwilę orzekania wierzytelność ta nadal istnieje i musi być wyższa z uwagi na podstawy do naliczania należności ubocznych za dalszy okres. Nie jest zasadny zarzut mający wskazywać na brak możliwości zaspokojenia z uwagi na aktualność wierzytelności hipotecznych. Hipoteki ujawnione w księgach wieczystych to hipoteki kaucyjne w rozumieniu art. 103 ust. 1 u.k.w.i.h. (według brzmienia sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 131, poz. 1075). Z hipoteką taką nie łączy się domniemanie istnienia wierzytelności. Przedłożenie przez stronę pozwaną nieprawomocnego wyroku zasądającego należność od dłużnika na rzecz małżonków D. nie jest wystarczające dla przyjęcia tożsamości wierzytelności objętej tym wyrokiem względem wierzytelności zabezpieczonej hipoteką kaucyjną. To strona pozwana powinna wykazać, że wierzytelność zabezpieczona hipoteką istniała w chwili dokonania czynności a Skarb Państwa nie mógł w świetle zabezpieczenia wierzytelności uzyskać zaspokojenia w żadnej części a to nie zostało wykazane. Niezależnie od tego jak wskazał Sąd Najwyższy nie można wykluczyć, że wierzyciele D. mogli uzyskać zaspokojenie także od współdłużnika, stąd nie można domniemywać braku możliwości zaspokojenia wierzytelności Skarbu Państwa nawet przy hipotetycznym założeniu, że wierzytelność D. zabezpieczona hipoteką nie wygasła. Dowody jednak zebrane w sprawie wskazują, że takie wygaśnięcie nastąpiło. Nie można bowiem pominąć oświadczenia A. K. złożonego przy zawarciu umowy sprzedaży, że wierzytelność wygasła. Jakkolwiek z tym oświadczeniem nie łączy się domniemanie prawdziwości niemniej A. K. wyrażał w ten sposób świadomość organu spółki będącej dłużnikiem. Trudno przyjąć by członek organu spółki prawa handlowego (tj. (...)) nie dokonał weryfikacji stanu zadłużenia przed dokonaniem sprzedaży. Z punktu widzenia nabywcy istotne były oświadczenia zbywcy co do istnienia obciążeń albowiem jedynie wówczas można zakładać ekwiwalentność świadczeń i racjonalność czynności nabycia nieruchomości. Należy więc przyjąć, że okoliczność istnienia wierzytelności D. zabezpieczonej hipoteką nie wykazano. Dalsze oświadczenia A. K. zostały pominięte jako dowody spóźnione abstrahując od braku racjonalnych podstaw do przyjęcia podstaw do zmiany jego stanowiska.. Uznając, że cena nieruchomości była odpowiednikiem jej wartości to uzyskanie kwoty 1301000zł umożliwiałoby stronie powodowej zaspokojenie na poziomie co najmniej kwoty 358728,73zł (nawet przy uwzględnieniu, że obie nieruchomości obciążały także dwie inne hipoteki łączne do sumy 942271, 27 zł). Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia było więc pominięcie dowodu z opinii biegłego na okoliczność czy cena była realna. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zakres postępowania dowodowego pozwalał bowiem na przyjęcie tezy, że uzyskanie przy ewentualnej egzekucji tylko kwoty wskazanej jako cena (lub przy przekazaniu ceny sprzedaży wierzycielom według kolejności zaspokojenia), umożliwiałoby zaspokojenie częściowo strony pozwanej na wskazanym wyżej poziomie a to już jest wystarczające dla uwzględnienia żądania. Transakcja na pewno nie poprawiła (jak twierdziła pozwana w odpowiedzi na pozew) sytuacji części wierzycieli w tym powoda, którzy zostali pominięci w kwocie nabycia a należy też zauważyć, że nie wykazano by z kwoty uzyskanej z ceny nabycia zaspokojono pozostałych wierzycieli hipotecznych. Z ustaleń wynika, że pozwana uiszczała z ceny sprzedaży za przedmiotowe działki na rzecz R. W. (1) - 45 000zł, (...) SA - 386 842,81zł., PPHU (...) - 256 000zł, A. S. - 24 000zł, R. W. (2) 12 400zł, Zakładu Usług (...) - 6 640zł, Biura Usług (...) 28 320zł, Komornika S. przy Sądzie Rejonowym w D. - 266 279,27zł. Ta okoliczność o świadczy o tym, że czynność została dokonana z pokrzywdzeniem części wierzycieli niezasadnie uprzywilejowując niektórych wierzytelności, które nie były uprzywilejowane. Faktycznie zresztą strona pozwana uiszczała na poczet ceny tylko 1116082,08zł (odpowiedź na pozew). Wpłaty dołączone do odpowiedzi na pozew tylko potwierdzają, że czynność ta krzywdzi część wierzycieli uprzywilejowując innych wybranych przez A. K.. Powyższe czyni bezprzedmiotowym zarzut pominięcia wniosku dowodowego z opinii biegłego, choć Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że strona pozwana jako nabywca uiszczając cenę nie dążyła do przekazania ceny nabycia wierzycielom hipotecznym i nie uzyskała przed transakcją oświadczeń o zwolnieniu nieruchomości z obciążeń. Gdyby nie było powiązań osobowych i strona pozwana nie miała wiedzy o rzeczywistych zadłużeniach to z punktu widzenia interesu ekonomicznego musiała zakładać możliwość skierowania roszczeń w stosunku do siebie przez wierzycieli hipotecznych, tym bardziej, że jak sama wskazuje w apelacji, oświadczenie przedstawiciela zbywcy według niej nie prowadziło automatycznie do przyjęcia zgodności oświadczenia ze stanem faktycznym. Mimo to strona pozwana zawarła transakcję a więc określając cenę

nabycia na tak wskazanym poziomie (lub godząc się na nią) musiała uznawać, że transakcja jest ekwiwalentna mimo ryzyka skierowania doń roszczeń wierzycieli hipotecznych. Realnie więc wartość nieruchomości w takiej sytuacji powinna być wyższa niż cena nabycia o wartość ewentualnych roszczeń, które mogły być skierowane do nabywcy z tytułu wpisów hipotek. Jak wyżej wskazano przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego dla ustalenia wartości nie jest jednak konieczne skoro ustalenia i tak wskazują, że czynność zbycia uniemożliwiła a przynajmniej znacząco utrudniła zaspokojenie co najmniej na poziomie 358728,73zł. Zarzut naruszenia art. 227 w zw. z art. 278 k.p.c. nie był więc adekwatny.

Nie był też zasadny zarzut naruszenia art. 207§6 k.p.c. , art. 217 §2 k.p.c. zw. z art. 227k.p.c. art. 232 k.p.c. i 278 k.p.c. oraz art. 380 k.p.c. Niewątpliwie wnioski dowodowe zawarte w piśmie z dnia 6 listopada 2013r. (załącznik do protokołu k-494) były spóźnione. Nie posiadając wystarczających danych co do spłaty wierzytelności hipotecznych pozwana już w chwili transakcji powinna mieć wątpliwości co do okoliczności istnienia długów zabezpieczonych trudno więc przyjąć dlaczego tak późno pozwana zwracała się do dłużnika o wyjaśnienia w przedmiocie wierzytelności zabezpieczonych hipotekami. Ponadto ta kwestia miała znaczenie dla rozpoznania żądania pozwu i konieczność wyjaśnienia tej kwestii była oczywista już na etapie otrzymania odpowiedzi na pozew. Nic nie stało na przeszkodzie zgłoszenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka A. K. czy też dowodów na okoliczność świadomości członków organów strony pozwanej w kwestii zakresu istniejących wierzytelności spłat czy też na okoliczności istotne dla oceny pokrzywdzenia wierzyciela. Wnioski dowodowe mające na celu wykazanie wielkości wierzytelności i możliwości zaspokojenia również powinny więc już być złożone w terminie 14 dni od otrzymania odpowiedzi na pozew. Jak wskazał też Sąd Najwyższy uchylając poprzednie rozstrzygnięcie tut. Sądu, ciężar dowodu istnienia wierzytelności D. zabezpieczonych hipotekami obciążał pozwaną bo to ona z tej okoliczności wywodzi tezę o braku możliwości zaspokojenia strony powodowej. Sąd pierwszej instancji prawidłowo oddalił spóźnione wnioski dowodowe. Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art.161 k.p.c. w toku posiedzenia wnioski, oświadczenia, uzupełnienia i sprostowania wniosków i oświadczeń można zamieścić w załączniku do protokołu. Załącznik taki nie jest pismem procesowym stanowi jedynie uzupełnienie protokołu posiedzenia w tym zakresie, w jakim strona zamierza sformułować, uściślić albo uzupełnić swoje wnioski, twierdzenia i oświadczenia. Załącznik do protokołu nie może zastępować funkcji pism procesowych, których celem jest uzewnętrznienie wniosków składanych poza rozprawą. Załączniki nie mogą zastępować pism przygotowawczych ani przyjmować ich funkcji, a tym samym służyć omijaniu rygorów wynikających z kontroli sądu a przede wszystkim nie mogą służyć utrudnianiu drugiej stronie odniesienie się do okoliczności wpływających z tych dowodów. Załącznik powinien ograniczać się do zreferowania i streszczenia ustnych wywodów oraz wniosków przedstawionych podczas rozprawy. Powyższe oznacza, że załącznik zawierający wnioski dowodowe, stanowi niedopuszczalną próbę obejścia przepisów postępowania, których obecnie w apelacji strona pozwana zarzuca naruszenia. Zgodnie z art.207 §2 k.p.c. pomijanie spóźnionych twierdzeń i dowodów w postępowaniu opartym na zasadzie kontradiktoryjności powinno być sankcjonowane zarówno wtedy gdy strona spóźniła się z powołaniem twierdzeń i dowodów, które powinna była i mogła powołać na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę, jak i wówczas, gdy chodzi o spóźnione twierdzenia lub dowody, które strona powinna była i mogła powołać w piśmie procesowym. Przepisy art.207 §6 k.p.c. oraz art.217 §2 k.p.c. jako wzajemnie uzupełniające się stanowią bezpośrednią podstawę do pominięcia przez sąd spóźnionych twierdzeń i dowodów. Z punktu widzenia art.207 §6 k.p.c. spóźnione są twierdzenia i dowody, jeżeli potrzeba ich powołania istniała w chwili, w której składane było pismo procesowe, a strona tych twierdzeń i dowodów nie powołała w piśmie lub zaniechała złożenia pisma, mimo że powinna je złożyć. Przy doręczeniu odpisu pozwu, strona pozwana została pouczona o obowiązku zgodnie z art.207 §5 i 6 k.p.c. co wynika z zarządzenia (k.337). Zdaniem sądu drugiej instancji strona pozwana nie uprawdopodobniła, że nie zgłosiła spóźnionych twierdzeń i dowodów w odpowiedzi na pozew bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Termin wyznaczony do stronie do złożenia odpowiedzi na pozew nie był zbyt krótki ze względu na sytuację procesową, stopień skomplikowania sprawy, a także rodzaj i zakres okoliczności, które miały być objęte tym pismem. Nadto strona pozwana mogła wnosić o przedłużenie sądowych terminów do składania pism przygotowawczych. Tymczasem z akt sprawy wynika, że odpis pozwu wraz ze stosowanym pouczeniem stron pozwana otrzymała w dniu 17 września 2013r., odpowiedź na pozew wniosła w dniu 30 września 2013r. , a pełnomocnictwo do działania w sprawie udzieliła dopiero 30 października 2013r. Spóźnione wnioski i twierdzenia musiały zostać potraktowane przez sąd tak jakby

nie zostały zgłoszone, stąd ustalenia musiały zostać oparte na pozostałych dowodach. W odniesieniu do art. 217 k.p.c. należy wskazać, że strona może co do zasady powoływać fakty i dowody aż do chwili zamknięcia rozprawy ale w razie uchybienia zasadom składania pism procesowych ponosi ryzyko pominięcia twierdzeń lub dowodów. Każdorazowo obowiązkiem strony jest przytaczać wszystkie okoliczności faktyczne i dowody bez zwłoki, aby postępowanie mogło być przeprowadzone sprawnie i szybko (art. 6 § 2 k.p.c.). Wbrew zaś zarzutom apelacji prowadzenie dowodu z zeznań świadka zgłoszonego w tym piśmie prowadziło do konieczności odroczenia rozprawy i zwłoki w rozpoznaniu sprawy. Oznacza to, że należało w tej sprawie oddalić wszystkie wnioski dowodowe, w tym zostały zgłoszone w apelacji. Nie było także podstaw do prowadzenia dowodu z odpisu wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 04 września 2014r. w sprawie IC 730/14 skoro nie był to wyrok prawomocny a ponadto sama okoliczność zasądzenia kwoty na rzecz małżonków D. nie jest wystarczająca dla przyjęcia, że wierzytelność zabezpieczona hipoteką kaucyjną nadal istnieje.

Nie jest także zasadny zarzut kwestionujący ocenę dowodów dokonaną przez Sąd Okręgowy poza podnoszona kwestią wysokości wierzytelności wypływającej z przedłożonych tytułów wykonawczych. Podnosząc w apelacji zarzut naruszenia art. 233§1 k.p.c. strona musiałaby wykazać, jakich dowodów sąd nie ocenił lub ocenił wadliwie, jakie fakty pominął i jaki wpływ pominięcie faktów czy dowodów miało na treść orzeczenia. Jedynie co do kwestii wysokości wierzytelności wynikającej z tytułów można zgodzić się z pozwaną, że Sąd pierwszej instancji nie ocenił prawidłowo przedłożonych dowodów. Nie wiadomo bowiem dokładnie na jakiej podstawie ustalono kwotę 2729005,60zł skoro sama treść tytułów z uwzględnieniem ograniczeń powoływanych przez samą stronę powodową wskazuje na należności główną i odsetkowe na datę wystawienia tytułów w kwocie 822604,60zł. Lista zaległości przedłożona przez stronę powodową nie wskazuje dokładnie których należności objętych tytułami ona dotyczy. Sąd Apelacyjny zwraca jednak uwagę, że strona pozwana nie wykazała by poza ograniczeniem tytułów przedstawionych przez stronę powodową doszło do dalszego umorzenia długu a więc na chwilę złożenia pozwu a tym bardziej na chwilę orzekania wierzytelność musiała przekraczać kwotę 822604,60zł albowiem wystawienie tytułu nie niweczy biegu należności odsetek za okres po dacie wystawienia tytułu. Do tego dochodzą jeszcze koszty stwierdzone w tytule. W pozostałym zakresie zarzut naruszenia art. 233§1 k.p.c. nie jest zasadny. Gdy sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym z całości materiału dowodowego, z którego można wysnuć także wnioski odmienne, nie można mu przypisać zarzutu naruszenia art. 233 §1 k.p.c. Takie działanie mieści się bowiem w przyznanych sądowi kompetencjach do swobodnego uznania, którą z możliwych wersji uznaje za prawdziwą (tak: Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia: 27 września 2002r. II CKN 817/00 oraz z 09 stycznia 2004r. IV CK 339/02). Sąd pierwszej instancji prawidłowo ocenił zaistnienie okoliczności skutkujących uwzględnieniem żądania pozwu opartego na przepisie art. 527 k.c. Niewątpliwie bowiem z uwagi na powiązania personalne pomiędzy spółką (...) a stroną pozwaną istniały podstawy do przyjęcia domniemania, że pozwany miał wiedzę o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Obok domniemania prawnego za świadomością przemawia także domniemanie faktyczne skoro nabywca musiał być świadomy, że dłużnik pominął dokonania spłaty na rzecz części uprzywilejowanych wierzycieli. Zachowania tego nie usprawiedliwia podnoszona przez pozwaną spółkę okoliczność rzekomego zaspokajania przede wszystkim wierzycieli posiadających zabezpieczenie w postaci hipotek ustanowionych na przedmiotowych nieruchomościach, w sytuacji gdy jak wynika z zestawienia przedstawionego przez samego pozwanego, spłaty zostały dokonane nie tylko na rzecz takich wierzycieli ale przede wszystkim na rzecz innych osób pomijając wierzyciela hipotecznego tj. (...) To pozwala na przyjęcie tezy, że dłużnik na podstawie dodatkowego pisemnego porozumienia z pozwaną spółką w sposób dowolny i wybiórczy wskazywał na sposób i kolejność zaspokajania wierzycieli, a pozwana spółka polecenia dłużnika w tym zakresie realizowała. Porozumienie zawarte z dłużnikiem Spółka (...) wskazuje, że pozwana miała świadomość szerokiego zadłużenia zbywcy a treść porozumienia wskazuje, że pozwana zobowiązywała się spłacać dłużników z ceny nabycia nie według ustawowej kolejności zaspokajania lecz według wskazań Prezesa spółki (...).

Zgodnie bowiem z art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Niewypłacalność w tym przypadku była oczywista skoro ze sprzedaży lokalu uzyskano kwotę, którą przeznaczano na zaspokojenie wybranych wierzycieli ale nie było możliwe zaspokojenie wszystkich (w tym uprzywilejowanych) a nie wykazano istnienia innego majątku o realnej wartości tym bardziej, że prowadzona

egzekucja okazała się w zasadzie bezskuteczna. Dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu (art. 527 § 2 k.c.) także wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r. sygn. akt IV CKN 525/00, Lex nr 53110). Zbycie zaś nieruchomości, do którego strona powodowa mogła skierować egzekucję i porozumienie co do sposobu zapłaty ceny w rzeczywistości nie tylko utrudniło lecz uniemożliwiło zaspokojenie znacznej części wierzytelności strony powodowej. Samo zawarcie umowy wzajemnej nie oznacza pokrzywdzenia jedynie wtedy, gdy ekwiwalent nadający się do egzekucji nadal znajduje się w majątku dłużnika i może być wykorzystany dla zaspokojenia wierzyciela (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2011 r., V CSK 493/10, nie publ., z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CSK 273/09, nie publ.). W orzecnictwie utrwalony też jest pogląd, że jakkolwiek dłużnik co do zasady ma prawo wyboru wierzyciela, którego chce zaspokoić, to jednak w sytuacji, gdy dłużnik dokonał wyboru wierzyciela w sposób arbitralny, prowadzący do jego uprzywilejowania kosztem pozostałych wierzycieli, zachodzi pokrzywdzenie uzasadniające zastosowanie art. 527§1 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2005 r., II CK 225/05, niepubl. LEX nr 369449 i z dnia 20 października 2011 r. IV CSK 39/11 LEX nr 1102265). Skarb Państwa byłby niewątpliwie uprzywilejowany w przypadku egzekucji z nieruchomości należności podatkowych a wyprzedzali go jedynie wierzyciele hipoteczni i dochodzący należności pracowniczych. Nie zasługuje na akceptację zarzut dotyczący działania ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli szczególnie w aspekcie braku zasadności zarzutu dotyczącego pominięcia spóźnionych okoliczności i wniosków dowodowych. Sąd Apelacyjny uwzględniając materiał zebrany przez Sąd Okręgowy podziela pogląd, że piastun organu dłużnika A. K. miał świadomość, że w następstwie czynności nieruchomości wyjdzie z majątku spółki (...), a w konsekwencji mogą wystąpić problemy z zaspokojeniem niektórych wierzycieli. Okoliczność zawarcia porozumienia co do spłacania wypranych przez dłużnika wierzytelności przy braku pewności co do wygaśnięcia wierzytelności zabezpieczonych hipoteką pośrednio wskazuje, że nabywca musiał być świadomy naruszenia praw uprzywilejowanych wierzycieli. Stosując zaś domniemania z art. 527 § 3 k.c. należało przyjąć, że strona pozwana wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia części wierzycieli w tym strony powodowej. W chwili sporządzenia umów sprzedaży nieruchomości J. B. był jedynym współnikiem dłużnika i zarazem był również współnikiem – komplementariuszem spółki (...). Stosunek bliskości, o którym mowa w art. 527 § 3 k.c., może wynikać ze wspólności interesów osobistych, majątkowych lub współpracy osoby fizycznej z inną osobą funkcjonującą w ramach zorganizowanej zbiorowości prawnej, np. spółki prawa handlowego (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2013 r., IV CSK 452/12, LEX nr 1314438). Wadliwe określenie wysokości wierzytelności nie miało istotnego znaczenie dla rozstrzygnięcia. Nawet bowiem brak możliwości zaspokojenia części wierzytelności uzasadnia uwzględnienie skargi pauliańskiej. Uwzględnienie skargi pauliańskiej nie tworzy tytułu wykonawczego lecz skutkuje tzw. bezskutecznością względną czynności. Jest to orzeczenie kształtujące dopuszczalność egzekucji skierowanej przeciwko dłużnikowi do majątku który stanowił przedmiot czynności mimo, że przedmiot ten stanowi własność strony pozwanej. Wystarczające jest więc określenie w wyroku wierzytelności pod względem przedmiotowym co realizowane jest także przez określenie tytułu wykonawczego. Celowe jest też określenie zakresu czynności jeżeli czynność jest bezskuteczna jedynie w części (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2002 r. II CKN 1336/00 LEX nr 55083). Biorąc jednak pod uwagę, że decydujące dla uznania pokrzywdzenia był sposób zaspokojenia wierzycieli z ceny nabycia to cała czynność a nie jedynie jej część musiała zostać uznana w tym przypadku za bezskuteczną. Zakres zaś egzekucji z tej nieruchomości będzie określony przez wniosek wierzyciela, który powinien uwzględnić stan zadłużenia na chwilę złożenia wniosku egzekucyjnego a nie na chwilę dokonania czynności. Nie ma też znaczenia, że strona pozwana zapłaciła całą cenę nabycia. Decydując się bowiem na czynność z dłużnikiem mającą pokrzywdzić wierzyciela ponosi ryzyko znoszenia egzekucji prowadzonej przeciwko zbywcy. Wobec powyższego zarzut naruszenia art. 527§1 i 2 k.c. nie mógł zostać uwzględniony a w konsekwencji apelację oddalono na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. art. 391§1 k.p.c. Na koszty złożyły się wynagrodzenie za postępowanie apelacyjne (75% stawki) i kasacyjne (50% stawki) przy zastosowaniu §2, §6 pkt 7, 13 ust. 1 pkt 2 i 13 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461ze zm.), w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015r. poz. 1800).

SSA Teresa Rak SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Sławomir Jamróg